

удосконалення змісту, форм і методів національно-патріотичного виховання молоді.

Література

1. Афанасьєва Ю. В. Закордонний досвід патріотичного виховання / Ю. В. Афанасьєва. // Актуальні проблеми державного управління. – № 2(52), 2017. – С. 1 – 5.
2. Белан В. Ю. Досвід національно-патріотичного виховання громадських організацій республіки Польща на прикладі Союзу Польського Харцерства / В. Ю. Белан // Наукові записки НДУ імені М. Гоголя. Психолого-педагогічні науки. – № 1., 2016. – С. 244–247.
3. Бех І. Д., Чорна К. І. Програма українського патріотичного виховання дітей та учнівської молоді / І. Д. Бех, К. І. Чорна. // Гірська школа Українських Карпат. – № 12-13, 2015. – С. 26–37.
4. Образование в сфере прав человека в Литве: краткий обзор / сост. Т. Тамошунас, И. Тарасевич. – Варшава : ОБСЕ / БДИПЧ, 2013 – 320 с.
5. Сучасне патріотичне виховання в Україні та світі : [Електронний ресурс] Режим доступу : <https://naurok.com.ua/post/suchasne-patriotichne-vihovannya-v-ukra-ni-ta-sviti>.
6. Чупрій Л. В. Патріотичне виховання в Україні: стан і перспективи [Електронний ресурс] Режим доступу : http://sd.net.ua/2009/11/05/patriotichne_vihovannya_v_ukran_ctan_perspektivi.htm
7. Ustawa z dnia 7 wizesnia 1991 r. o systemie oswiaty [Електронний ресурс] Режим доступу : <http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU19910950425/> – Назва з екрана.

Вороніна Г.Р., м. Київ

**СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІ РОЗВИТКУ ПРОФЕСІЙНО
ОРІЄНТОВАНИХ УМІНЬ І НАВИЧОК АНГЛІЙСЬКИХ
СТАРШОКЛАСНИКІВ**

У статті представлено аналіз англійських науково-педагогічних джерел з метою узагальнення та систематизації сутності вмінь і навичок, необхідних для успішної професійної діяльності. Розглянуто перелік вмінь і навичок, важливих для конструювання професійного майбутнього, особливу увагу приділено сучасним тенденціям розвитку професійних та надпрофесійних вмінь і навичок, які впроваджуються у закладах середньої освіти в Англії.

Ключові слова: англійські старшокласники, заклади середньої освіти, навички та уміння для успішної професійної діяльності.

Сучасні учні опановують великі об'єми знань з багатьох предметів, однак такі навички, як вміння спілкуватися, вчасно доводити розпочату справу до кінця чи працювати у команді нерідко залишається поза увагою освітнього процесу. Кваліфікований фахівець для отримання бажаної посади повинен не лише орієнтуватися у професійних питаннях, не менш важливого значення набувають вміння вести переговори та вирішувати нові незаплановані задачі,

Особистість у просторі виховних інновацій

проявляти критичне та творче мислення. Ринок вакансій сьогодення є дуже нестабільним та рухливим явищем, тому для успішної побудови кар'єри ще у шкільному віці необхідно не тільки зрозуміти важливість таких навичок, але й опанувати якомога більше з них.

Проблеми практичної підготовки учнівської молоді до професійного життя постійно знаходиться у центрі уваги освітян. У зазначеному контексті досвід англійських закладів середньої освіти викликає значний науково-практичний інтерес, оскільки запровадження прогресивних технологій за умови врахування українських реалій дозволить вивести процес профорієнтаційної роботи у вітчизняних школах на новий рівень.

Мета дослідження полягає у висвітленні актуальних аспектів розвитку вмінь та навичок для ефективної професійної діяльності на прикладі останніх тенденцій, впроваджених у англійських закладах середньої освіти.

Англійські освітяни приділяють особливу увагу вивченню процесу набуття навичок для майбутньої професійної діяльності, які визначають як набір вмінь, знань та особистих якостей, дозволяють забезпечити себе роботою та успішно будувати свою кар'єру з користю для себе, роботодавця, суспільства та економіки країни в цілому [1, с. 25]. Найпоширенішими термінами узагальнюючого поняття навичок та вмінь, важливих для майбутнього працевлаштування є такі словосполучення: *employability skills* (від англ. *employability* – здатність до працевлаштування та *skills* – навички, вміння), *education and skills for work* (професійно орієнтовані знання та вміння), *job competences* (компетентності, необхідні на робочому місці). Ці навички та вміння умовно поділяють на професійні (*professional/vocational/hard skills*) та надпрофесійні (*transferable/soft/career management skills*), які є важливими на робочому місці незалежно від сфери діяльності. Вміння та навички для працевлаштування – це якості, які певним чином поєднуються в особистості, однак вони не є сталою характеристикою індивідуума, їх не лише можливо, але й необхідно набувати, розвивати та покращувати [2].

Особистість у просторі виховних інновацій

Згідно з останніми науковими роботами, досліджувані вміння та навички вчені пропонують поділити на три групи: внутрішньо особистісні (intrapersonal), міжособистісні (interpersonal) та когнітивні (cognitive) [4, с. 18]. Цей перелік містить 26 навичок та вмінь, необхідних для успішної життєдіяльності та працевлаштування у 21 столітті. Першу групу складають внутрішньо особистісні вміння та навички, які дозволяють більш зосереджено навчатися та глибше розуміти навчальні предмети, отримувати кращі оцінки, а в подальшому житті успішно будувати кар'єру. До наступної групи належать міжособистісні компетенції, які допомагають успішно будувати стосунки в соціумі та легше залучатися до суспільного життя, уникати конфліктів у шкільні роки та навіть запобігати наркотичній залежності. До складу третьої групи відносять когнітивні вміння та навички, наявність яких дозволяє краще працювати з інформаційними потоками, ефективніше засвоювати нові знання та використовувати їх у ширшому контексті, приймати рішення у складних ситуаціях та легше пристосовуватися до змін на роботі. На глибоке переконання авторів дослідженням, кожна з навичок має свій унікальний вплив на особистість, однак лише у збалансованому комплексі вони позитивно діють як на поведінку та академічні успіхи школярів, так і на подальші досягнення випускників [3].

Варто зауважити, що запропонований перелік містить 10 ключових вмінь та навичок успішного фахівця на 2020 р., представлені на Всесвітньому економічному форумі у м. Давосі (Швейцарія) у 2016 р.: комплексне розв'язання проблем, критичне та креативне мислення, управління людьми, командна робота, емоційний інтелект, прийняття рішень, сервіс-орієнтування, співпраця та гнучкість розуму [4].

У шкільні роки не лише можливо, а й необхідно розвивати навички, важливі для працевлаштування. Англійським старшокласникам пропонують таку можливість як у навчальній, так і позашкільній діяльності. Для прикладу розглянемо пропозиції експертів організації STEMNET щодо розвитку вмінь та навичок, важливих для успішного працевлаштування.

Особистість у просторі виховних інновацій

Для розвитку комунікативних вмінь та навичок учні представляють свої проекти з природничих наук та відвідують дискусійний клуб після уроків; навички розв'язання проблем формуються у процесі розробки певних деталей у рамках дисципліни «Дизайн та Технології» та у складі шкільної експертної комісії з оцінювання постерів; ініціативність пропонують розвивати, надаючи учням індивідуальні теми для проектних робіт чи доручаючи певні обов'язки під час шкільної практики. Самостійне планування розкладу шкільної підготовки до екзаменів та жорсткі терміни виконання проектів сприяють розвитку навичок управління часом; організаційні навички формуються шляхом залучення учнів до організації різноманітних шкільних заходів, а командна робота реалізується за умови участі в колективних проектах [8].

В англійських школах та коледжах учнів залучаються до великої кількості заходів з метою розвитку як професійних, так і надпрофесійних навичок. Одним з пріоритетних напрямів позаурочної діяльності є спортивні заходи, завдяки яким розвиваються вміння спілкуватися, працювати у команді, брати відповідальність за свої вчинки та планувати майбутнє. Згідно з даними Британського дослідного центру спортивної індустрії (Sport Industry Research Centre), ті, хто займався спортом у шкільні роки, у подальшому професійному житті заробляють приблизно на 18% більше за тих, у кого відсутній спортивний досвід, та рідше стають безробітними, на 24% випадків рідше [6].

Участь у роботі шкільної редакції є також дуже популярним різновидом позаурочної діяльності, який сприяє розвитку усних та письмових комунікативних навичок, дослідницьких, технічних та аналітичних навичок, вмінню планувати й організовувати свою діяльність, працювати у команді.

Окремої уваги заслуговує спеціально розроблений загальнодержавних сервіс з питань побудови кар'єри (National Careers Service). Однією з послуг, яку пропонує сайт організації є перевірка вмінь та навичок респондента. Тестування особистісних навичок дозволяє краще зрозуміти свої сильні сторони, тип особистості, інтереси та мотивацію. Проходячи тест на перевірку аналізованих навичок в інформаційному просторі, відвідувач сайту детально

Особистість у просторі виховних інновацій

дізнається, у якій галузі він може працювати та як добре здатен вирішувати проблеми на робочому місці. Учасник тестування виконує певні блоки або усі запропоновані завдання за власним вибором, після завершення яких отримує результат на електронну пошту. При необхідності додаткових роз'яснень можна безкоштовно відвідати консультацію спеціаліста центру [5].

Через професійну спрямованість шкільної освіти в Англії її зміст удосконалюється шляхом зменшення кількості обов'язкових предметів та підвищення гнучкості освітнього процесу на користь індивідуальних потреб, інтересів та здібностей учнів. Розвиток творчого потенціалу особистості та його реалізації в майбутній професії постійно знаходиться в центрі уваги освітян. Формування особистості майбутнього працівника та відповідального громадянина має крок за кроком плануватися та реалізовуватися на кожному навчальному етапі. Вимоги сьогодення примушують заклади середньої освіти брати на себе відповідальність за фахову підготовку кваліфікованих спеціалістів, перші кроки у формування навичок, важливих для працевлаштування, повинні здійснюватися у шкільні роки.

Отже, стислий аналіз сучасних тенденцій профорієнтованого навчання учнівської молоді Англії дає підстави стверджувати, що новітня школа забезпечує умови для практичного навчання та оволодіння навичками та вміннями для успішного працевлаштування на високому рівні, на державному рівні розробляються нові національні освітні стандарти відповідно до сучасних потреб суспільства та ринку праці, тому інтеграція найкращих освітніх досягнень допомагає молодому поколінню знайти власний шлях у світі професій.

Подальше вивчення окресленої проблематики дозволить визначити найбільш ефективні технології розвитку навичок та вмінь, важливих для успішної професійної діяльності, у закладах середньої освіти Англії з метою їх подальшого впровадження в українській старшій школі.

Література

1. Knight P. Employability: judging and communicating achievements. Learning and Employability / M. Yorke, P. Knight. – York: The Higher Education Academy, 2006. – 188 p.

Особистість у просторі виховних інновацій

2. Neugebauer J. Employability: Making the Most of Your Career Development / J. Neugebauer, J. Evans-Brain. – London: Sage, 2016. – 212 p.
3. Noonan P. The Skills that Matter / P. Noonan, A. Erickson. – London: Sage, 2018. – 185 p.
4. Thompson C. The top 10 skills that will be in demand by all employers by 2020 [Електронний ресурс] / С. Thompson.– Режим доступу: <https://www.businessinsider.com/wef-report-skills-workers-need-2016-1>.
5. National Careers Service. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://nationalcareersservice.direct.gov.uk>.
6. Sport Industry Research Centre. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://www.shu.ac.uk/research/specialisms/sport-industry-research-centre>.
7. STEMNET. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://www.stem.org.uk/resources>.

Гарбузюк І.В., м. Київ

РОЗВИТОК ЖИТТЄВИХ НАВИЧОК ПІДЛІТКІВ В УМОВАХ СУЧАСНОЇ ШКОЛИ

У роботі розглядаються поняття “життєві навички” та “освіта на основі розвитку життєвих навичок”. Наведено перелік й короткий опис основних життєвих навичок для освіти XXI століття. Також обґрунтовується важливість використання ООЖН технології для виховання майбутнього покоління в умовах сучасної школи.

Ключові слова: життєві навички, освіта на основі життєвих навичок, підлітки, Концепція нової української школи.

В той час, як постіндустріальне суспільство розвивається швидкими темпами та вимагає докорінних змін у всіх сферах життя, українська система освіти не встигає відповідати на всі виклики сучасності. Не зважаючи на впровадження нових технологій навчання, таких як особистісно-орієнтована, групова, розвивальна, технологія формування творчої особистості, технологія навчання як дослідження, модульно-рейтингова, нові інформаційні технології, – результати навчання все одно орієнтовані на здобуття знань та навичок, які не є актуальними для сучасного ринку праці та не мають широкого практичного застосування. Саме тому важливого значення набуває питання розробки таких технологій навчання, які при впровадженні на всіх рівнях освітнього процесу дозволять підготувати особистість готову прийняти на себе всі виклики не